

9PAIS

Dip. Legal: B-18920-1977

Redacció, Administració i Publicitat c/. Lasauca, 21 - 1er. C
Tel. 50 57 63 - FIGUERES

Director general: Emili Casademont i Comas
Secretari de redacció: Juli Molons
Coordinació: Narcís J. Ferrer, Jordi Vallmajó

Redactors i col·laboradors: Josep M.ª Ametlla, Xavier Amir, M.ª Àngels Anglada, Joaquim Ballester, Martí Balló, Antoni Calvo, Albert Carreras, Josep M.ª Company, Ferran Garrido Pallardó, Narcís Genis, Antoni Godoy, Jordi Gratacós, Ramon Guardiola, Jaume Guillaumet, Joan Guillaumet, Alfons Gumbau, Albert Gurt, Xavier de Lerma, Josep M.ª Ortega, Narcís Pijoan, Josep Playà i Maset, Àngel Quintana, Miquel Riera, M.ª Lluïsa Rodríguez, Alfons Romero, Carles S. Costa, Josep M.ª Salvatella, Miquel Sempere, Jaume Sureda i Prat, Torner Malé (fotografia)

Secretària: M.ª Assumpció Casamitjana
Departament de publicitat: Josep de la Fè
Disseny publicitat: Pere Prats

Composició: Fotocomposició/Servicios - Tel. 330 05 45
Imprès: Vallesana de Publicacions, S. A. - c/. Calders, 21-25 - Sabadell
Distribuïdora dels Països Catalans

Gerent: Alexandre Liaño
Adjunt a gerència: Alina Vallmajó
Conseller: Vicenç Burgas
President: Carles López Cusi

editora
empordanesa, s.a.

Cap a la part del Pirineu

Per Emili Casademont i Comas

No ens deixem enredar més

El calendari ens diu que avui, 14 de febrer, és sant Valentí. I "alguns" ens recorden, per la seva banda, que avui és el "Dia dels enamorats", perquè Sant Valentí, afirmen, és el patró de tots aquells que s'estimen. Aquesta asseveració, però, podem dir que a casa nostra no és vàlida. A Catalunya com és sabut (malgrat tot el que hom vulgui fer creure), el veritable "Dia dels enamorats" és per Sant Jordi, el 23 d'abril, data que a Barcelona —concretament, al Palau de la Generalitat— té lloc la tradicional ofrena de roses. I, així mateix, al Cap i Casal hom celebra la "Fira de roses", que abans era qualificada de "Fira dels enamorats", perquè hi anaven, sobretot, les parelles de promesos, els nuvis i els qui feia pocs anys que eren casats, i era costum que ells fessin llurs companyes amb un ram de roses. De manera que, cars lectors, sant Jordi, patró de Catalunya, gaudeix de tradició, en aquest aspecte, a la nostra terra. I, en conseqüència, cal defugir i bandejar unes modes que "alguns", repetim, han volgut "implantar-nos" i que han copiat sovint de fora. Com si Catalunya no tingués personalitat pròpia...!

Tot això de "Sant Valentí, dia dels enamorats" o "San Valentín, día de los enamorados", ens arribà, com recordareu, fa uns anys. S'encetava l'època anomenada "de la societat de consum". I és clar: calia cercar alicients, a fi que la gent es decidís a "consumir" productes a dojo. Aleshores, determinats i grans establiments comercials (molt populars arreu de l'Estat espanyol) s'"arraparen" al santoral —amb lògica o sense lògica— i començaren a promocionar "diades", a base de fabuloses campanyes publicitàries rublertes d'"slògans" adients. Així, s'implantaren el "Dia de la madre", el "Dia del padre", el "Dia de los enamorados" i un llarg etcètera, que abraçà, sembla, el "Dia de la suegra" i tot...! La qüestió era vendre. Fer "gastar" diners...

A casa nostra, tot seguint l'exemple d'arreu de l'Estat, ens "plantificaren" el "Dia dels enamorats" per sant Valentí, sense pensar que ja teníem sant Jordi. Un desencert que ara caldria adobar. I que consti que no diem pas això amb l'ànim de menysprear aquest sant Valentí, que, pel que sembla, és un sant molt venerat a diversos indrets d'Europa pels enamorats, sinó amb la intenció de donar allò que se'n diu "al Cèsar el que és del Cèsar i a Déu el que és de Déu"...

Fins i tot podríem tenir-li una certa consideració. Perquè d'alguna manera sant Valentí té quelcom a veure amb l'amor. Ja assenyala Joan Amades, el gran historiador català, que, a casa nostra, sempre s'ha cregut que el dia de sant Valentí es casen els ocells, raó per la qual hom té per pecat sortir a caçar ocellets i menjar carn de ploma, perquè en faria perdre la mena. Però, si us plau, no arraconem un sant MOLT NOSTRE per un altre que a Catalunya mai no ha tingut cap tradició pel que fa als enamorats. Tot el contrari. Segons ens explica també Joan Amades, a les pàgines del seu "Costumari català", no se sap per quina raó, sant Valentí, abans, se'l tenia per patró dels estafadors, dels mai pagadors, dels trampistes i dels enredaires... Curiós, veritat?

Un historiador del Pirineu

Per Montserrat Vayreda i Trullol

Ha estat agradable i enriquidor a la vegada conèixer de prop un historiador del Pirineu, un home llançat de ple a l'aventura de recórrer pam a pam la nostra geografia amb l'única finalitat d'enaltir-la.

ENAMORAT DE L'EXCURSIONISME, L'ART I LA INVESTIGACIÓ

Gaietà Enriquez de Salamanca i Navarro, nascut al rovell de l'ou de Madrid arquetípic, el de "la Corrala", "el Rastro" i "la calle de Embajadores", on s'escau justament l'església barroca de Sant Gaietà, patró d'aquest barri tan pintoresc, és llicenciat en Ciències Físiques per la Universitat de Madrid i doctorat en la de Barcelona, on, casat de nou, exercí com professor de la seva llicenciatura en l'Institut Químic de Sarrià, alternant-ho amb la traducció de llibres científics. Després, cercant la possibilitat de situar-se millor, va dedicar-se a la informàtica —terme que avui sona molt, però que ell va introduir a Espanya vers el 1963 i que ha estat una paraula que ha tardat molts anys en arrelar—, que tanta relació té amb l'organització d'empreses.

Al marge de la seva dedicació professional, Enriquez de Salamanca, practicava l'excursionisme, interessat no solament a conèixer l'alta muntanya, noves terres i noves panoràmiques, sinó tot el que tingués relació amb l'art. Això el va moure a escriure llibres de caràcter geogràfic, els primers dels quals va voler dedicar a les que all anomena "provincies ventafocs", les més oblidades i desconegudes: Segovia —sense Segovia capital—, Ciudad Real, Palencia, Jaén, etc., ja que sobre aquestes provincies pràcticament no hi havia bibliografia.

Per això, va crear-la amb l'aportació d'aquests primers llibres, en els quals va perdre-hi diners, si bé va guanyar-hi en experiència, en maduresa artística, en humanisme. D'ençà d'aleshores, el virus de la investigació, de l'afany de revaloritzar el que estava amagat sota l'espessa capa de la indiferència i de la deixadesa, va penetrar en el seu esperit de bohemí organitzat, de rodamón treballador, que sap on vol anar i que utilitza la seva llibertat primigènia per a somoure i posar al descobert, patarges i monuments esborrifats sota els vels de l'oblit.

El cas és que, una vegada engrescat, ja es va sentir pres en el remolí de les descobertes geogràfiques —físicament, vull dir—, petjant-les, despullant amb els propis ulls els llacs i les muntanyes, els monuments de la naturalesa i els de l'art i ho va anar registrant tot en la memòria, prenen notes i més notes, recercant sempre la dada exacte, el document precís, les fonts més òptimes, la comprovació exhaustiva. Fou aleshores que abandonà el treball anterior per a convertir-se en autor-editor i dedicar-se de pla a la investigació i redacció dels seus llibres.

DES DEL BIDASOA FINS AL CAP DE CREUS

La meitat de l'any se la passa viatjant, recorreguent país, i l'altra meitat treballant sobre el que ha vist, sobre el que vol fer conèixer al major

nombre possible de gent interessada per part geogràfica i monumental, que sempre sol ser "la gran minoria" de Juan Ramón Jiménez.

Entre les dues dotzenes de llibres que ha publicat volem esmentar: "Gredos por dentro y por fuera". "Panoramas del Pirineo Español", que sortí el passat desembre, i els tres volums que enclouen, junt amb el que està preparant, tot el Pirineu català:

1er.- "Valle de Arán y Parque Nacional de Aigües Tortes".

2on.- "El Pallars, el Alto Urgel y Andorra".

3er.- "Cerdanya, Alto Bergadá y Ripollés".

En preparació: "Garrotxa y Alto Ampurdán", que sortirà el proper mes d'abril per la festa del llibre.

El més d'agrair és que els dos primers, el de la Vall d'Aran i el del Pallars, il·lustrats per esplèndides fotografies del propi autor, sortiran aplegats en un sol volum a primers de març d'aquest any traduït al català per Antoni Farreras, que fou secretari de Turisme de la Generalitat, durant la República.

Com que ja ha publicat "Por el Pirineo Aragonés-Rutas de la Jacetania" i en un altre volum "Rutas del Sobrarbe y la Ribagorza", i té en projecte "EL Pirineo Navarro", quedarà, amb aquest últim volum, clos el cicle, oferint-nos una obra única sobre el conjunt del Pirineu Espanyol. Única en el sentit global, naturalment, ja que la bibliografia pirinenca és extensa, sobretot la catalana, si bé el tema ha estat tractat sobre aspectes parcials a base d'estudis especialitzats o de monografies.

Amb l'obra projectada per Enriquez de Salamanca, el Pirineu quedarà recollit en una sèrie que s'estén des del Bidasoa fins al Cap de Creus.

Per això aquest picnic d'ulls foscos i voluntariosos, de cabell escàs i gesticulació facial tan expressiva, de pell bruna i ventejada, ha ancorat a la nostra comarca per desplaçar-se a la de la Garrotxa que li queda tan propera i a la vegada rebejar-se en el nostre litoral, aquesta zona tan rica en arqueologia, d'Empúries, Roses, Sant Pere de Roda, Sant Quirze de Colera, de la que n'està literalment enamorat. I de l'amor, sempre se'n pot esperar bon fruit.

UN HOME SENSE VANITAT

Heus ací perquè hem volgut portar a les pàgines de 9PAIS, la vida i l'obra d'un home que sembla i que cull, que fa allò que li agrada amb la difícil llibertat de saber-la utilitzar d'una manera eficaç i positiva. El que més admirem, però, és la seva senzillesa, la naturalitat del seu fer i del seu dir, sense el més lleu rastre de pedanteria i de suficiència. Avui, que qualsevol aprenent d'intel·lectual amb infules de rei s'atreveix a reventar-ho tot sense haver fet res de res per la seva banda, dona gust de trobar un home que no té la més petita vanitat, que amb dues dotzenes de llibres publicats a l'esquena, va pel món amb les alforges franciscanes del que té la humilitat de demanar informació, col·laboració, ajuda, a fi de poder continuar plantant fites que deixen un rastre lluminós.